

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v srpnu 2008 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v srpnu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 966 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 539 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 363 podniků obchodu a 781 podniků vybraných odvětví služeb.

Odpovědi v dotaznících byly zpracovány váženě podle tržeb, (resp. objemu stavebních prací), otázky z oblasti pracovní problematiky váženě počtem zaměstnanců příslušné organizace¹⁾.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v srpnu oproti červenci snížilo hodnocení současné celkové ekonomické situace. 43,4 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 52,5 % jako uspokojivou a 4,1 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 55,2 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu s 4,6 % tržeb. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů se 40,2 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení **celkové poptávky** se v srpnu také snížilo stejně jako hodnocení **zahraniční poptávky**. Úroveň **celkové poptávky** (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti se 81,9 % tržeb, respondenti s 10,6 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 7,5 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů s 80,1 % tržeb, jako nízká u respondentů se 8,1 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 11,8 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 78 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky se 83,6 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 10,1 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti se 6,3 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů s 82 % tržeb, u 11 % za nízkou a u 7 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 11,1 % tržeb, poklesla u 13 % podniků a u podniků s 75,9 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 12,1 % tržeb, snížení se týkalo podniků se 11,1 % a neměnnost podniků se 76,8 % tržeb.

Zásoby se podle mínění respondentů zvýšily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 87,6% tržeb za normální v sezóně. Podniky s 8,6 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 3,8 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 88,8 % tržeb za normální v sezóně.

Očekávání **celkové ekonomické situace** jsou pro **příští tři i šest měsíců** mírně nižší než v červenci. Podle odpovědí v dotaznících by **celková ekonomická situace** měla v dalších třech měsících zůstat stabilizovaná u respondentů představujících 83,8 % tržeb. Zlepšení očekávají podniky s 9,2 % a zhoršení respondenti se 7 % tržeb. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepšit u 10 % respondentů, u 7,4 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků s 82,6 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Pro příštích šest měsíců respondenti se 16,5 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení se 6,9 % a respondenti představující 76,6 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 75 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků se 17,7 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 7,3 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů se 76,7 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti se 16,8 % a se snížením respondenti s 6,5 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 16,9% tržeb, snížení očekává 5,9 % respondentů a neměnnost 77,2 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 16,4 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 77,7 % za celý soubor a snížení exportu očekává 5,9 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 18,2 % tržeb, pokles respondenti s 6,6 % tržeb a respondenti se 75,2 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů se 11,4 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů s 84,5 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky s 4,1 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 12,6 % respondentů zvýšení dovozu, 4,5 % snížení a 82,9 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti s 84,2 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 8,2 % a nedostatečné u podniků se 7,6 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů s 83,6 % tržeb, více než dostatečné u 8 % a nedostatečné u 8,4 % respondentů.

Pro příští tři měsíce očekávají respondenti zpomalení jak **výrobní činnosti** tak i růstu **zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 20,1 % tržeb, se snížením počítá 8,7 % respondentů a respondenti se 71,2 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 17,6 % tržeb, neměnný vývoj 73,3 % respondentů a pokles výroby 9,1 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítá v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu 18,1 % počtu respondentů. Respondenti se 69,6 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky se 12,3 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 16,4 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 5,4 % tržeb a s neměnností u 78,2 % tržeb. Přitom z respondentů, kteří uvažují s růstem cen, by u 27,2 % tržeb se měly ceny zvyšovat pomaleji než v minulých obdobích, stejně rychle u 67,7 % tržeb a rychleji u 5,1 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 15,2 % tržeb, snížit u 6 % tržeb a 78,8 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 25,5 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 14 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 88,3 % počtu respondentů, u 7,3 % selepší a u 4,4 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 45,3 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 10,2 % a snížení 15,2 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 29,3 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově meziměsíčně snížilo o 3 body na nejnižší hodnotu od ledna 2004. Je o 11,6 bodu nižší než před rokem.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebnictví** se hodnocení **současné ekonomické situace** v srpnu oproti minulému měsíci zvýšilo. V srpnu hodnotilo 58,6 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 39,1 % jako uspokojivou a 2,3 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 28,3 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 5,4 % respondentů a u ostatních (s 66,3 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Hodnocení současné celkové poptávky se nepatrně snížilo z příznivých hodnot v minulých měsících. Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 89,6 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 5,2 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a rovněž s 5,2 % za nízkou. Stejně hodnotili respondenti i **úroveň domácí poptávky**. Z podniků, které vykonávají práce v zahraničí, označili **zahraniční poptávku** za nízkou respondenti s 35,5 % stavebních prací a za uspokojivou se 63,5 % stavebních prací.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují někteří respondenti nedostatečnou poptávku a nedostatek zaměstnanců, respondenti představující 23 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období **příštích tří i šesti měsíců** jsou příznivá a vyšší než v červenci. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 74,4 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti s 24,2 % stavebních prací a zhoršení s 1,4 %. V **příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů s 29,2 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 2,5 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 68,3 % respondentů.

Pro **příští tři měsíce** respondenti předpokládají zrychlení tempa **stavební činnosti** při udržení příznivého vývoje **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 22,7 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů s 1,1 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 76,2 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 78,4 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 14,2 % respondentů a snížení 7,4 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 78,3 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 70 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 14,5 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 6,1 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 7,2 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 23,9 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 9,2 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 36,4 % své produkce, neměnnost u 63,1 % produkce. U těch respondentů, kteří uvádějí růst, porostou ceny pomalejším tempem než v předchozích obdobích u 18,2 % produkce, stejně rychle u 67,9 % produkce a rychleji u 13,9 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 31,4 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 22 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 49,5 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 11,1 % a snížení 10,1 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 29,3 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se celkově meziměsíčně snížilo o 1 bod, ale stále dosahuje vysokých hodnot. Je o 5,5 bodu vyšší než před rokem.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v srpnu ve srovnání s červencem zvýšilo hodnocení současné ekonomické situace. Jako dobrou hodnotilo v srpnu **ekonomickou situaci** svého podniku 55,4 % respondentů, 39,7 % jako odpovídající sezóně a 4,9 % jako špatnou. Zásoby se podle mínění respondentů v srpnu nepatrně snížily. Současný **stav zásob** hodnotilo 86,5 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 13,1 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti s 17,8 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 78,5 % tržeb a s 3,7 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 66,8 % respondentů, 27 % očekává růst a 6,2 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 78,6 % tržeb, 8,6 % předpokládá pokles a 12,8 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje ekonomické situace pro období **příštích tří měsíců** se snížila, pro **příštích šest měsíců** se snížila méně. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky se 49 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, se 50,4 % žádné změny nepředpokládají a 0,6 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se v srpnu oproti červenci snížilo o 0,4 bodu a je o 9 bodů nižší než v srpnu 2007.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v srpnu ve srovnání s červencem snížilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Hodnocení poptávky se zvýšilo, její očekávání pro příští tři měsíce se nezměnila. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 61,2 % respondentů jako dobrou, 35,7 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 3,1 % jako špatnou.

Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 28,1 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 70,4 % respondentů a 1,5 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 90,7 % respondentů, růst cen 7,7 % respondentů a 1,6 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 22 % respondentů, neměnnost 61,2 % a růst počtu zaměstnanců 16,8 % respondentů. Očekávání **ekonomické situace** se pro **příští tři měsíce** nezměnila, pro období **příštích šesti měsíců** se zvýšila.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se oproti minulému měsíci nepatrně snížilo (o 0,3 bodu) a je o 5,7 bodů nižší než před rokem.